

sed nulla res est q̄ n̄ conformetur cum illa cognitione qua per se
patitur ut vis est: q̄ nulla in rebus est falsitas q̄ sit
entis proprietates. Minus probatur, prius in cognitione divina, cuius
annotacione sic patet in rebus dici debemus. Nam ab illa
nulli non deformari potest, sed tale est nec quale a Deo cog-
nosceretur: alioquin Deus haberet falsam cognitionem, q̄ impossi-
bile est a se habere. Hoc uero n̄ in intelligendum est de cognitione
Dei speculativa, sed et de practica, nulla enim res ab arte di-
na discordare potest, nec et monstra q̄ eius respicere n̄
casu sed arte fieri, et consueverunt

In intellectu creatur eadem resolutio vera est,
tam in cognitione speculativa, quam practica. De priori pro-
batur q̄ in cognitione est vera, et q̄ illa res attingitur ut in
se est, iam n̄ potest ab illa deformari ut patet: si uero falsa
cognitione attingitur, tunc falsitas est in ipsa cogniti-
one, non in re, falsitas uero quam negamus habet ea in
rebus, et n̄ in intellectu, quod n̄ est in intellectu, opponitur
veritati dictionis n̄ veritati rei. De 2° probatur quia
viri in intellectu creati practici solum artificiales officii
falsi esse possunt, cum ad hos in exhibendo res cre-
atura rationes, qua tales sunt, habent executionem propriam
nos uero inquirimus falsitatem q̄ rei ueritati op-
ponatur, atq̄ ad ea, q̄ in ueritate reali sit.
Praeterea nec in eos officii posse falsitatem cadere
probatur, q̄ cum domus u. g. distinetur ab idea arti-
ficis agno in tenditur deformari illa casu prouenit
et n̄ ab arte: q̄ falsa domus n̄ procedit ab illa idea
nec uis illius falsa dici potest. Non procedere pro-
batur, q̄ idea n̄ illius artificis n̄ dicitur falsa, est
n̄ disparata ab illo et nec proprium obiectum cui con-
formetur: q̄ et artificis illius n̄ n̄ erit falsum,
sed potest esse heri propriam ideam cui conformetur.

Solum q' improbie res falsa dici possunt p' rui ad id m
q' n' sunt. Sic n' dicimus. A' solum in tragediae falsi
Achilem.

Art. 4° De bonitate transcendentali Gnr's

Plures de bonit. transcendentali opioes nenerat boar. di.
10. sect. 1. Ans. lib. 4. cap. 2. q. 7. Quod re t' ad 1. p.
D. Thom. q. 5. Sed cum iisdem pene argumentis impugnetur
q' impugnatur i' illa quas de Veritate transcendentali
h' numeravimus n' est quod diutius immoremur.

Vasq. h'g' d'is i. p. diop. 23 cap. 5. asse
rit bonitatem transcendentalis esse ipsam rei integritate
tem et perfectionem. Probat q' res cui aliqd' debet ex
y' q' ad integritatem eius pertinet d'it mala: q' bo
nitas consistit in ipsa integritate et perfectione rei.
Dein. cap. 7. explicans hanc integritatem asserit esse
realem q' consistit in partibus aggregatis componitur,
cuiusq' perficitur integritas. qua' p'p'rietas dicitur realem.
hanc ubi res distinguuntur dea. h' nimirum in impossi
b' physico posse esse realem, ubi n' distinguuntur rea
li ce. nis. Si queras q' in Deo et nat' rei bonitas
explicanda sit? a' firmat, q' attributa distinguuntur
uir h' aliter, ex q' nostro intelligendi modo Dei in te
gnitas, et bonitas non stat

Hae h' opio mihi probari non potest.

In primis q' ea integritas et perfectio est e' naturalis uni
cuiq' ent: q' n' potest dici eius passio. Deinde, q' unu
quodq' attributum divinum ut a nobis concipitur d'is
tinctum h'et totam entis rem, et h' n' h'et illa integri
tatem, q' nulla in eo potest inveniri in ligere compositio.
Quod attinet ad realem, et mihi non probatur, nam
falsa bonitas est a p' rei in ipsis rebus, velas vis

rationis, solum in intellectu. Reali uo relatio etiam e
ens, si q' bonitas consistit factu in re lo'i reali, erit ens
bonum palia re lo'em, et sic in infinito.

Soav. q' disp. 10. sect. 1. no 12. docet uoi
bonitati solum addere enti nom conuenientia q' n' est le
lai sed solum uotat in a lio inclinatio nem et capaci
tatem ad eadem perfectionem. Probat q' bonu honestum
et bonu delectabile distinguuntur p conuenientia. Primi
ad nam ratem 2um ad nam sensitiuam: q' e' bonum,
quod est passio entis hie uoi conuenientia. Dein pro
bat q' n' a lio uo diuis explicari potest quid sit bo
nitas transcendentalis

Ut m' melius intelligatur ad uerte bo
nitate duplicem e'e, alia absolutam, qua aliqd dici
potest bonum fundamentali, et hae recurrit uoi in
tegritate et perfectione rei, q' est de illius creatura; alia
bonitas est ad a liud, et hae est passio entis, n' m' in
teligat e'e re lo'em, est n' e' p' fundamentalis p' p' p'
tio seu conuenientia quam res hie ad aliam uoi con
notatione ipsius. Quod si queras u' idem sit appetibi
le, ac bonum, respondet uoi faret. 1. p. q. 5. art. 1. cum
distinctione. Si appetibile summatu factu, n' e' idem
ac bonum, q' q' est factu appetibile supponit
e'e bonum. Si uo summatu appetibile fundamen
taliter idem e'e cum bono

Verum in re tam tenui potius dicere
consentaneu ad illa, q' de Veru tradidimus. S. uoi no
tare uoi hie, cuius hie appem est ens ut uoi q' est
sicut in se est: si e' bonum dici p' connotatione
appetitus ralis, cui ens unum quod e' m' p' e' i' tam
uoi entis n' pot' n' e'e confor n' e' e' i' p' hie saltu

complacencia approbati, se n' opus sit ut actu ametur.
 Sub qua et nō pot' ens ulum odidit, se sub alia pot'
 sit. V.g. si calor apprehendatur ab intellectu s'm p'risam
 nōm talis est, quin concipiatur potat et conuersionis
 alteri uni, et diuisionis nōm alicui, et a plius ut pla
 ceat uoluntati, nec s'm cā nōm pot' est displicere, si
 et sub alia possit.

Si obijeris calore et quantis a lia
 onritatem creatā pot' displicere uoluntati, q' ad ab
 soluta perfectionem multa ei desunt. Rerū hunc tem
 poris displicere sub alia nō, ut aurum V.g. displicet,
 q' n' pot' est appetitum satiare: at nō sub p'risa
 nōm entis et propter nām quam hēt p'risa a plium
 est ut placeat, non ut displiceat. Et hunc modum est
 placandi bonitatem transcendentem planū iudicio,
 ac bonum, uista quem Bonum est ipsa mat' entitas
 dei unnotando uoluntatem cui a plium est placere,
 si s'm p'risam entis rationem consideratur, quod sensu
 facile explicatur illud. 1. Gen. Vidit Deus cuncta
 q' fecerat et erant ualde bona. Dein facile delecta
 tū quomodo in lebus n' detur malitia, q' sit transcen
 dens, et entis patris, oēs n' si uisiderentur sub ista
 p'risa nōm entis apte sunt placere, et n' displicere.

Questio 3^a

De Ente per ordinem ad existentiam.

Articulus. 1°

Proponuntur aliqua ad questionem necessaria

Plures sunt Entis diuisiones, quae, L. omittimus, q' ad
 ad p'ens uoluntatem parum condicunt, ut est diuisio Entis

+ Primum ergo

in Creati, et in creati, spiriti, et in spiriti, spiriti sui lo-
cū reservamus, qualis est divisio Ontis in Subiam
et accidens, et in 10. prouta. Nunc uo celebrem di-
uisionem in Ontis in actu, et Ontis in pota, siue possibile
iactamus. Quarendum est quid sint, quomodo distingua-
tur, et v. ens pote. eis heat, nam de Onte in actu nul-
la est dubitatio, et alia q. his conceptis in scripturis.

Antequam q. quætionem tractemus ali-
qua p. mittenda breuiter sunt. I. ens, l. summi ut parti-
cipium qd. alibi est Fonseca, et Boar. annotauimus, l. p.
+ ut nomen. Nomen significat entitatem q. pot. hère existiam, l. illa
actu heat, l. non; Participium significat actua lem existiam.
Unde aperte constat ens nomen n. significare ens pote.
qd. opponitur enti in actu. sum. n. Ontis in actu includat
actua lem existiam opus est ut Ontis pote. illam excludat.
at uo ens nomen ab utraq. consideratione abstrahit, neutri
uo negat, significat. n. entitatem q. pot. hère existiam, l.
illam actu heat, l. non; Probatur ulterius qd. Ontis
nomen dicit de Deo, et Creaturis oib. Ontis uo pote.
bile, nec de Deo dici potest, q. entia tr. actua lem in actu.
dicit existiam, nec de Creaturis existensibus, q. iam induit
in potentia, sed in actu.

Unde quando diuidimus Ontis in Ontis in pota et
Ontis in actu est conceptus obiectiuus respondens uoi, Ontis,
quatenus nomen est: Membris uo diuidentia sunt Ontis
in actu, quod scilicet est participium, et significat actua
lem existiam, siue est illa sit certia ut est Dignitas
siue extra certiam ut est Creatura: et ens, pote. qd.
eam existiam excludit, n. negatiue. Sed priuatiue, et ex-
plicatur per has uoces, Ontis in pota, siue Ontis pote.

simplicem n. uocem nullam agnosco, que illi conueniat.

Uterius adnotandum est. Ens potest duo dicere, intrinsecum alterum, siue sit n. repugnans ad existendum, siue aliqua positivum, cui ipsa n. repugnans aduenit, et inque reru. entia antequam existant. Ita simbi. alterum uo. extrinsecum, quod natio connotatur, nimirum positiuam aqua potest in actum reduci, quemadmodum n. in posse, ita dicitur, quod q. nulla positiuam in lexum nati. poni potest: ita potest illud est quod ab aliqua positiuam pot. ee accipere, sed istud n. dicitur. Qua propter si ens potest summati. im id quod connotat, non est dubium ee quid positivum, connotat n. dinam in positiuam. Unde ens potest, 1. potest considerari in ca. l. in seipso, in ca. n. distinguunt ad eius positiuam ad tale ens producendum; in se ipso est l. aliquid positivum, l. im n. repugnans ad existendum, ubi ta. ea, que sequentibus duobus articulis statuentur.

Quando igitur querimus v. ens potest sit aliquid reale et positivum, inquirimus de ente in id. ga. dicit intrinsecum, et n. querimus v. sit aliquid positivum et reale in positiuam, cum n. dicimus posse habere realitatem etiam satis explicamus ee aliquid positivum in positiuam; nec querimus v. sit aliquid potest actu, quod ga. n. est possibile, dici potest actu potest: sed im in querimus v. ens potest im id quod dicit intrinsecum sit aliquid reale et positivum, quod ab alijs sub. it. sequentibus articulis queri solet.

Articulus 2.

Quid sint rerum, entia antequam existant.

Comunior, probabiliorq. in recentiores opinio est creaturam

omnibus antequam existant. n̄ ē aliquid positivum, quā
n̄ solum in. Sed et fidei magis consona existimat Qual-
densis Lib. 1. de doctrina fidei. cap. 7. ubi in errore
Vilelfi illud damnat, q̄ dixerit creaturas ab eterno
habe aliquid ē reale ab ē. Dei distinctum. Guv̄nariet.
1. p. 9. 14. a. 5. et alij Thomista ad eundem locum Scoti
graviter, Sed inveniunt invidant, q̄ de quodam diminu-
tum concesserit creaturis antequam existerent n̄mi-
rum ē obiectum, seu cognitum, q̄ obijciuntur, Deo
ab ipso ab eterno cognoscuntur. nam in. 1. dist. 34.
Sed ibi et alibi at, hōse Scotus satis sua explicat
iniam, asserendum ē illud, quod ex Divina ignitiōe
desumitur n̄ ē aliquid reale et intrinsicū creaturae
nec sufficientis ad fundandam rem̄i realem, q̄ nihil
aliud ē videtur quam extrinsecā denominationem cre-
aturis concedere ad Dei scientiā derivatam, ab ea
n̄ cognita ab eterno dicuntur. Nam illud ē intrin-
secum sine fundamentis, imo temerariū, ut mel-
ius placet. Cum n̄. Dei cognitio sit n̄nā, si ab illa
aliquid ē intrinsicū in creaturas resuaret nar-
ritō concedendum foret, ex necessitate a Deo conferri,
cum t̄ oī ē creaturarum, libere a Deo conferatur

Notam igr̄ iniam amplectuntur fore
oī. A. A. bar. disp. 3. Sect. 2. Va. 9. 1. p. disp. 182.
nō. 4. Hae uō probatur primo. Si creaturae haberent
aliquid ē reale et positivū antequā existerent eent
ab eterno: sed pr̄ter Deum nihil datur aeternū, q̄
est. Maior est manifesta, q̄ si est ab aeternū
ē creaturarum, n̄ est maior r̄ō ob quā heri in-
cepit, quam nūdius tertius, q̄ erit ab eterno.
T̄n. probatur, q̄ si tale ē foret aeternū, simplicit̄

simpliciter est nativum: sed ens simpliciter nativum propter Deum nullum datur, nec dari potest: quod propter Deum nihil datur eternum. Probatur maior. quod si est aeternum, est inde pendentior ab omni causa: quod necessarium.

2. Tale ens reale et positivum, si esset factum a Deo, non: hoc 2. concedi non potest, nam omnia per ipsum facta sunt esse sine ipso factum esse nihil. Iohannes 1. Unde colligunt Cyrillus in Evan. cap. 6. et Augustinus lib. 1. de Trin. c. 6. quidquid a Deo factum non est, sed ipsum Dei, sed nihil. Primum hoc est esse factum a Deo non est minus difficile, quod si esset factum nativum, sed libere, nativum esse non potest, cum Deus ad extra nihil absolute nativum operetur: libere et factum esse non potest, quod quicumque Deus libere operans est in tempore esse operans, sed des docet et non ab eterno.

Dein si esset ens productum libere posset a Deo non produci, hunc quoniam si foret ens reale et positivum, ans de se pura non repugnans ut sit, ex primo non sequitur dari esse positivum a Deo non productum, quod conabamur evitare. Quia confirmat nostram opinionem, quod certum antequam produceretur non esset aliquid positivum. Uterius probatur

3. quod si certum antequam existeret esset ens productum esse per aliquam actionem: sed omnis actio tendit ad essentiam: quod esset ens actus, et non possibile, atque adeo a ligato ens actus propter Deum nativum foret. 4. quod si certum antequam existat esse ens posse; ens vero posse contrahitur ab ente productum, propterea non posse esse quod non dum productum: quod implicat esse a Deo productum et esse possibile.

Dicant contra de esse ens inproductum quod minus consentit cum locis sacrorum literarum ut diximus. Deum impugnatur, quod illud ens positivum et reale esse a se esse non a Deo: quod a se esse heret etiam, et non a Deo

quod ob falsum. anis pot. contra probatur, qd est actu-
ale, in addit contra positivum statum ipsi consenta-
neum, et maxime contra perfectionem: Sed ab eo,
a quo est contra positiva, debet et est talis status, et
perfectio: qd a se herit eoriam. Maior n est dubia. Min.
probatur. Propterea generanti tribuunt proprietates
genit; qd ad au qd dat e, potinet dare statum illu per-
fectum quem res hie p hie proprietates et poss: Sed e
actuale est status perfectus, et maxi. contra contra
positiva: qd ad eum qd dat contra positivam spectat hie
et statum conferre: Sed a scripta est contra positiva
qd et a se herit eoriam. Probatur deinde, qd q sequ-
untur contra ante eoriam e a ligd reale et positi-
vum, a se erunt consententor eoriam e modum esse
a se ipsa distinctum. Ene sic argumenti. Magis per-
fecta est res modificata, quam minus: qd a quo illa est
pot est et hie modus e. anis planum est, qd minus gen-
det contra a se modificata. Contra, videtur bona, qd
a quo est illud maius, ut minus et e non pot erit

Respondent forte his contra antecessis
nec ens productum dici posse, nec improductum, sed pro-
ducibile. Quare in quod sit producibile e. si ni-
hil est positivum, hie minus intentum: si res est ab
qd positivum eadit eadem difficultas. Nam de
hoc e positivum, qd vocant producibile iterum
quod sit a Deo, l, non; si est a Deo, est productum:
si minus est improductum, qua propter illud pro-
ducibile pter verbum nihil sensu affert. Deum
probatur. qd in productum et improductum, nullum da-
datur, medium.

4. creatio est productio rei ex nihilo: sed certia sunt ali-
 qua positiuum antequam existant, iam n' erit creatio: g.
 Maru' abt de Soc. Min. probatur q' creatio supponit con-
 tam quam dicunt e' aliquid reale et positiuum. Si respon-
 dant creationem e' productionem rei ex nihilo existens
 plianum restat an certia simplr et oio sit nihil, l'n.
 Si simplr abt nihil: g' intentum, et uana est distinctio
 in nihilum exist' et nihilum certia, qd n' simplr et ab-
 solute nihil est quomio in aliquo g'ie pot'nt e' aliqd?
 Si est aliq'ud: g' simplr et absolute Deus n' creabit
 res ex nihilo, sed tm unum ens ex alio produxit ac
 si de pot' certia q' supponitur e' illius actualis edu-
 xerit. Quid argumentum ab annihilatione e' pot' in-
 duci, sequetur n' Deu' n' posse creatura' in nihilu'
 simplr et absolute reducere.

Cogunt haec fateri veru' certias ante
 quam a Deo producantur nihil e' qd' soci' consenta-
 reum existimat et loar. citatur cum haec doceatur
 alicui nihil esse se hunc de quo possit gloriari, sed tri-
 ce n' repugnantia ad existendum, annotando Dinam bi-
 poam aqua pot' suat e' accipere, in quo d' obtinguntur
 possibilia a b impossibilibus. Vbi quam eam de dm' est
 heru' uenimpe' in pot'ia, quam respiciunt, non in se. Vbi aduer-
 to ens pote, qd' idem est, ac certia ante existiam, nomen
 e' completum, uisus p'm a pars, nimiru' ens sicut ali-
 qd' reale p'ndens ab existia, non tm illam regatis: pot'nt
 tm sicut n' repugnantiam ad existendum. Unde si ens
 pote summatur ut pote nihil est in se, it' connotet
 potam aqua pot' est e': si uo' sumatur ut ens, solum
 dicit e' reale: utrum uo' conjunctum, nimiru' ens pote
 dicit non repugnantia ad existendum sub pot'nt' actua-
 lis existia, ut sequenti articulo latius dicitur

Nomen n. posse, detrahit nomen ens, a propria significatione,
et ad hanc illud contrahit. Qua propter n. ualeat huc ar-
gumentatio a coniunctis ad diuisa, ut si diceret. (rea-
tum antequam existat est ens posse. q. est ens. Quod n.
alter tunc a propria significatione. desinitur per aliud, non
ualeat huiusmodi argumentatio.

Articulus Tertius

Proponuntur et soluntur argumenta tria snial.

Contra snia et hodie aligga aridat, q. a serunt eentia on-
tis antequam existat eē aliquid posituum, ac reale, in quo
fundatur n. le pugnantia logica ad existendum. De Anti-
quioribus Patribus sent. Henr. quodlib. 8. q. 1. et 9. et quot
lib. 9. q. 1. et 2. et alibi. Capiteolum in 2. diob. 1. q. 2. a. 3.
ad 4. am. Anselmi argumenti, inmerito q. pro illa citant Ies-
tum, ut uidimus. Eorum argumenta apposita soluemus,
ut facilius pateat ueritas superioris sententiae.

Primum igitur sic habet. Entia creata ante
quam existant habent cognitionem et amorem Diuinum: Ad
ad hoc requiritur posituum et reale entitas: q. eentia cre-
ata antequam existant sunt positua et reale en-
tita ees. De maiori non est dubium. Min. probatur q.
gaga cognoscitur et amatur est uerum et bonum: Sed
ne sunt passionis ontis realis et positui: q. et d. H.
negando minorem. Ad confirmacionem dices: quiddam amari
et cognoscitur eē uerum et bonum saltem possibile,
et ita concedenda est in onto possibili. possibile et
bonitas et ueritas, perquam potest amari et cognosci
ad habendum n. actum, L. in huius, L. voluntatis, n. Leguitur
aliquid eē actuale, sed possibile. Desideramus enim

et cognoscimus futura. Possunt q̄ Creatura Et acti n̄ sunt
 Ontis, sed p̄oia trarie cogridem et amorem in ueritatem, et
 bonitatem possibilem, eo mō que ipsa sunt contra possibilis.
 Adde ut cognoscat' aliqd n̄ leguere ueritatem Ontis et
 solem. probati q̄ cognoscurit' negocii q̄ nullo mō illam pos-
 sunt herē; et p̄tatis idem de bonitate d̄i est, cum ex mul-
 torum snia negois et possint uoluntatem mouend' amari.

^{2^{um}} L. Enunthationes nariē ab eterno
 sunt uera: q̄ Supponunt in extremis aliqd cē reale et
 positium. R. negando Contiam, hāc n̄ ab eterno est uera
 hō lapis est hō lapis, et in extrema, in absunt a po-
 sitione et reali unitate, ut et impossibilia sint. De in
 in propositiōibus nariis extrema n̄ sumuntur cum re-
 duplicatione, quatenus potio, sic n̄ n̄ sunt positua, ut
 fiet ex traditōe, sed sumunt' absolute et in se p̄e in-
 dēns ab actuali exiā, non in illam negand', sub qua
 uindicatione extrema sunt positua.

3 Respondent aliqui ex D. Thom. i. p. q.
 10. art. 3. illas propositiōes ueras cē quatenus sunt
 obiectuē in mente Diua. Deu. n̄ ab eterno cog-
 noscit hominē cē reale, et ad ueritatem huius scid
 n̄ leguuntur cē reale, et positium a se, sed potē: q̄
 factis est ad cognoscentem nariim in horum extremis,
 q̄ necessitas n̄ est absoluta cēdi actu, in cē re-
 ale et positium, sed induit uindicationem hanc, q̄
 si hō est producent' nariō cognos producat' a reale.

^{3^{um}} In p̄tēto solum uolucanti entia
 realia et positua: sed cēntā, antequam existant po-
 nunt' in p̄tēto: q̄ Sunt entia realia et positua. Reti
 cēntā, L. posse considerari quatenus potes, et sub
 hac duplicatione n̄ ponuntur in p̄tēto, q̄ n̄ sunt

positiva. Vel posse considerari absolute et in se abs-
trahendo a propria exiā n̄ illa negando, et hac rōe
sunt entia positiva et ingrediuntur praesentia

¶ Cum contra creata, et creabilis est eade-
set creata est aliqua reale oppositum: q̄ et creabilis. Retur-
distingueno maiore, concedendo q̄ eadem negatīa, re-
gādo eē eandem positivā. Distinguentur n̄ in se tanquam
negatīa positivā entitate. Nam: entia creabilis, eadem
est, ac possibilis, creata uō eadem est, ac actualis. Possi-
gātr est sōt n̄ le pugnantia ut sit, actualis, est entitas po-
sitiva. Est q̄ eadem negatīa, q̄ n̄ est visā entitas abil-
la, non est eadem positivā, q̄ ad hoc requirebatur, ut tam
positīa eāntā, quam actualis eent positivā, quod est falsum.

Dein argumentū facile retrahitur pot̄ in adversarios, q̄
si creabilis et creata eāntā sunt idem, etiam ualēbit:
creata est producta: q̄ creabilis est et producta: creatū
ab aeterno eē n̄ habuit: q̄ nec creabilis, q̄ uia negant p̄uentionē

¶ Cum ens potē n̄ est ens reale, et po-
sitiuum: q̄ est ens rōis, consequens est impossibile, cum entia
rōis reale eē a p̄. Res tunc n̄ possunt, entia uō potia il-
lud possunt habere. anō probet, q̄ uiter ens reale eē rōis
nullum uideatur admittendum medium. Retur ne gādo,
coniam, q̄ ens potē si summari qua potē est negatīa, q̄
nec est ens reale, nec rōis cum nihil sit. Unde con-
firmationi auctis n̄ dari medium positivum in ens reale,
et ens rōis, dari in negatīa q̄ neutrum est. Si uō sum-
matur ens potē, sine hac duplici rōne, est ens rea-
le et positivum in potē, et eē n̄ d̄. Veni si acceptū
nec possunt dici negatīa, nec entia rōis, de illis in si
acceptis, non procedit p̄ ens quodlibet

Ultimum. Negatio temporis aliquid esse reale, et positivum
 in quo fundatur: Sed non repugnans ad existentiam est negatio.
 Requirit positivum finitum: quod ante existiam contenta est ali-
 quid positivum et reale in quo illa negatio fundatur. Actus
 negotii alias esse per modum accidentis adiacentis, et qua-
 rita se habent leguntur semper aliquid in quo fundentur positivum
 utrum saltem finitum esse obiectivum, alias vero per modum sub-
 stantis, quod nihil requirit in quo fundentur, ut vacuum nihil
 est. Non repugnans vero ad existentiam esse reale et positivum
 est per modum subsistentis, et propterea non legitur fun-
 damentum positivum.

Advertendum hoc loco est ens posse
 unam finem, sed duplicem inchoare negationem, scilicet non repug-
 nantiam ad existentiam et privationem actualis existentie: Probatur
 de exemplis, quod in tabula V. G. datur non repugnans ut di-
 vidatur, et sit privatio divisionis actualis ab illa distincta.
 Nam non repugnans ut dividatur concipitur per
 modum potestatis, privatio vero divisionis per modum actus: si
 exemplum non placet, in lapide datur non repugnans ut
 sit albus V. G. et sit privatio albedinis, quarum ista
 est per modum potestatis ista per modum actus. Sic ergo ens po-
 tibile est non repugnans ut sit per modum potestatis et privatio
 actualis existentie per modum actus. Dico ergo ens posse tria in-
 chudere habere duas negationes, et altera sublata iam non est po-
 tibile, ut patet, quod quod non est actu existit tunc non repugnans,
 ut sit, quod illi non repugnat esse, tamen quod habet non repugna-
 ns iam non habet probationem actualis existentie, non dicitur
 potestatis, sed actualis. Quod et argumentis probatur esse
 distinctas negationes, quod altera sublata per se non pri-
 vatam altera manet, quemadmodum si lapis fiat albus,
 manet non repugnans quam habebat ad non existentiam
 albedinem, cum non est albus, non repugnat illi esse albus.

philosophus tamen privatio abedivinis

Byries. Privatio legitur summi positivum: quod videtur
fundari in igne: sed certe rerum aut equam occurrant nihil sunt
positivum: quod non possunt habere talem privationem. R. Distinguen-
do. Privatio quod respicit et summi ab extrinseco legitur funda-
mentum positivum, nego. Privatio quod summi ab intrinseca
rei entitate, concedo: hanc vero summi ab extrinseca Dei
dispositio, ut supponit. D. T. q. v. p. q. g. art. 2. exemplo les-
set clara. V. G. Homo cecus habet privationem visus et si ha-
bit privationem de summi quod ordine ad ipsam entitatem hominis aqua
potest emanare visus, propterea legitur fundamentum in-
quod sit, nimirum ipsam entitatem aqua facta privata potest
emanare.

Adde si privatio partim a principio
extrinseco, partim ab intrinseca capacitate subiecti
desumatur, et legitur fundamentum positivum. V. G.
si Deus crearet Angelum, illi non concedat species intelligibiles,
privatio illarum partim summi ab ipsa Divina quod potest
illas infundere, ac debet non ordine: partim ab intrin-
seca Angeli capacitate, qui non sua illas potest labi
ac potest sustentare in igne et malis: quod et certum
in maius prima respectu gratiarum. Si vero privatio ad hunc ti-
morem ab extrinseca dispositio non legitur fundamentum positivum,
qualis illa est, quod est in non repugnans ad certum,
si res non potest effective se ipsam inducere, nec an-
tequam sit habet aliquid, quod ut magis possit recipere et
a causa aeterna volatum, sed tamen habet ordinem ad extrinse-
cam Dei dispositio.

Ex tradita doctrina satis conflare potest
quod respondendum sit ad illam quaestionem quod quoniam solus quomodo
ens posse suae potest distinguatur ab ente in actibus. In qua
non placet in primis eorum sententia quod asserunt distinguere per

superadditam existiam. Cum n. quabonem proponimus n. in-
 tellegimus Ens in actu reduplicative, hoc e. in utruendo ip-
 sam existiam: sed specificative. Vg. in hac albedine ex-
 istente duo possumus considerare; unitatem ipsius al-
 bedinis et existiam quomodo cumq. illa in se distinguntur.

Quoniam q. quomodo unitas albedinis existenti privus di-
 stinguat ab ipsa existia, distinguat ab unitate albedinis potest.

Ad hoc explicandum statendum est
 unitatem albedinis existenti privus distinguat ab existia e.
 ens reale et positivum, quod de se nulla potest esse sub-
 tans, alioquin privus existia realem existeret negatio,
 et proter existiam ens reale existens nihil aliud posi-
 tivum includeret quod est falsum. Cum q. probaveri-
 mus art. 2. ens possibile e. negativum, liquet unitatem
 distinguat ab ente in actu, ut negativum distinguat ab ente
 positivo, q. distinctio ab aliis divi realis negativum.

Probatur 2. q. ens in actu n. comparatur cu. ente in
 pot. in lo. entis, cum idem sunt in pot. entis, et habeant
 id unitatem n. distinctionem: sed debent comparari sm
 rem possibili et actualis: atqui ens pote. quod talis
 est negativum privus e. actualis, q. ab illo propterea
 distinguat tanquam privus a sua privata: q. ens pote.
 et ens in actu distinguantur tanquam negativum a positivo
 unitate

Articulus Quartus.

Quomodo Ens actuale distinguatur ab
 existenti

Existia appellat a D. Thom. q. unica de Anima art. 6.
 ad 2. ^{non} Anima cuiuslibet de actualitas, q. si comparat
 cum predicatis centralibus, q. unaquodq. res constituitur
 est ultima fra. qua res in se e. quodammodo completur

Licet id n̄ incongrue in substantiis subsistentiā differri
possit, et in accidentibus realibus inherentiā. Ab a. s. s.
uō dicitur prima cuiusq. rei actualitas, q̄ si comparatur cu
formis accidentibus, q̄ entia adveniunt, est quoddam o
illarum fundamentum: oēs. n. supponunt subim existens,
ut illi inherant, cum n̄ minus p̄ci passiva, quam activa
existam potuisset ad causandum. De hac igitur existentiā
quāmus quomodo distinguat̄ a. e. in actu specificatiue
sumpta. Quomodo uō unagled̄ illam ad hanc distinc
tionem consideranda sit superius in proximo articulo
s. penultimo dictum est.

Sartorius igitur. p. q. 3. art. 4. ali
q. Thomista non pauci asserunt etiam distinguere ab ac
tuali entia realiter, quam opinionem late impugnat
Soar. di. p. 31. Sect. 6. Confirmant in Thomista sua
opinionem his argumentis. 1. Contra sunt ab
eternis, existia uō in tempore: q̄ potest dari una sine alia.
Sed quomodo id accidit dat̄ distinctio realis: q̄ ita distin
guat̄ entia actualis ab existia. P. in primis modum ees
falsam, ad hoc n. satis erat distinctio modalis: Nam be
ne potest Petrus V. eē cum hoc ubi et sine illo; et in
ubi, n̄ distinguat̄ nisi modaliter ab entitate ubiata.
Deinde. quod ex superioribus pet̄ d̄m̄ eē entiam du
plici modo posse considerari, L. in actu, L. in p̄ci. Si con
sideratur in p̄ci, concedo eē sine existia: Si uō conside
tur in actu non potest eē sine illo. Unde q̄ inducatur dis
tinctio realis: nam hęc tm̄ quantur inter entiam actualē
et existiam: potis. n. entia distinguat̄ a existia, tanquam
negatio oppositio

2. Existia creata est quid rece
ptum ex diuino testimonio: q̄ recipitur in entia: q̄ ab
illa distinguatur realiter. Argumentum ad summum
probare

distinctionem modalem si verum assumeret. Nam, ubi est gē
 receptum in se ibi cōta, et si n̄ distinguitur ab illa nisi moda-
 liter: a se ipso uō falsum, nam exiā n̄ dicitur esse receptum, q̄
 recipiatur in alio a se distincto ap. rei, tanquam in subro:
 Sed q̄ creatura v̄s hōit exiā receptam a cā efficiēte ex-
 trinseca, ex se n̄ in Deo hōt existētiā.

3^a Causa efficiens n̄ efficit cōtia: sed
 existētiā: q̄ hōc ab illa realiter distinguitur. Rōnē dis-
 tingueno an̄, coned endo q̄ eam efficiētem efficiere cō-
 tiā in actu, negando illam efficiere in pōis; unde ex p̄
 efficiētiā nulla potest extogitari distinctio in cōtia in
 actu et existētiā.

4^a creatura est reatū composita ex
 cōtia, et exiā: q̄ exiā realiter distinguitur ab cōtia.
 an̄ probatur q̄ solus Deus est a se existens, et per
 summā simplicitatē idē in se est cōtia et exiā
 quōd in creaturis n̄ est conedendum. Nō satis faciet dif-
 ficultatē q̄ dixerit dāi in creatura virtuatē compo-
 sitionē ex cōtia et exiā, in Deo n̄ nullam ēē. Com-
 positio n̄ virtualis est in in se, et nihil derogat sim-
 plicitati rei, q̄ ita componitur ut p̄t in Deo. Contra
 probatur, q̄ realis compositio requirit extrema reatū
 distincta: sed cōtia in actu, et exiā sunt extrema
 huius compositionis: q̄ realiter in se distinguntur.

R. negando an̄, ad cuius confirmatiōē bene occurrebat
 adhuc esse creaturā longe dīrsimū discrimen hēre ab
 cō Deī: nam hōc potest coniri sine exiā, q̄ sa-
 tis est, Deus uō nunquam cogeri potest, in exiā.
 Derinde, cum dicitur creatura hēre se reatū compositū
 intelligit cō ap. rei, compositum, si sit substantiā, et
 nā et supposita hōte, si sit accidens, ex nā et in hō-
 rōtia, et alio modo. Imo cum ois creatura p̄t